

POLTAVA UNIVERSITY OF
ECONOMICS AND TRADE

СУЧАСНІ ТРЕНДИ І СТРАТЕГІЧНІ ІМПЕРАТИВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН

ЗБІРНИК ТЕЗ

І Міжнародного науково-практичного Форуму

(м. Полтава, 23–24 грудня 2024 року)

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Полтава
2025

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ (ПУЕТ)

**СУЧАСНІ ТРЕНДИ І СТРАТЕГІЧНІ
ІМПЕРАТИВИ РОЗВИТКУ
СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН**

ЗБІРНИК ТЕЗ

І Міжнародного науково-практичного Форуму

(м. Полтава, 23–24 грудня 2024 року)

*За загальною редакцією
д-ра екон. наук, професора Т. А. Костишиної*

**Полтава
ПУЕТ
2025**

УДК 331.1:005.21(043.2)
С91

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Полтавського університету економіки і торгівлі ЗАБОРОНЕНО

Редакційна колегія:

Т. А. Костишина, д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії Полтавського університету економіки і торгівлі.

Сучасні тренди і стратегічні імперативи розвитку соціально-
C91 трудових відносин : збірник тез І Міжнародного науково-практичного Форуму (м. Полтава, 23–24 грудня 2024 року) / за заг. ред. Т. А. Костишиної. – Полтава : ПУЕТ, 2025. – 168 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Текст укр. мовою.

ISBN 978-966-184-482-6

У збірнику подано матеріали І Міжнародного науково-практичного Форуму, який відбувся у Полтавському університеті економіки і торгівлі. Форум проведено в межах науково-дослідних тем кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії «Формування інституціонального середовища соціально-економічних систем» (ДР № 0112U007768), «Ефективність інвестицій в людський капітал на підприємствах в сучасних умовах» (ДР № 0112U001077). Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів закладів вищої освіти, усіх, хто цікавиться питаннями теорії і практики розвитку соціально-трудових відносин.

УДК 331.1:005.21(043.2)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовою оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

ISBN 978-966-184-482-6

© Полтавський університет
економіки і торгівлі, 2025

СПІВОРГАНІЗАТОРИ

Полтавський університет економіки і торгівлі
Інститут демографії та проблем якості життя НАН України
Інститут економіки промисловості НАН України
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана
Запорізький національний університет
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця
Західноукраїнський національний університет
Хмельницький національний університет
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького
Центральноукраїнський національний
технічний університет
Університет «Крок»
Universitat Politècnica de València, Іспанія
ISMA University of Applied Sciences, Латвія
Відділення національної служби посередництва і
примирення в Полтавській області
Агенція регіонального розвитку Полтавської області
«Офіс євроінтеграції»
Громадська організація «Інститут якості трудового життя»

Прохоров М.

Основні вектори розвитку
соціально-трудових відносин в Україні 104

Поплавська О. М.

Сучасний ринок праці в контексті
забезпечення соціальної безпеки 106

Смірнова Г. В., Ротенберг О. В.

Сучасні аспекти змін трудового
законодавства у 2024–2025 роках 108

Степанова Л., Шинкаренко С.

Розвиток системи управління персоналом
в умовах військового стану 113

Степанова Л. В., Харченко В. С.

Формування системи навчання та підвищення
кваліфікації персоналу підприємства 115

Степанова Л., Чиж С.

Управління розвитком компетенцій
працівників на підприємстві..... 118

Стеценко В. В., Пухальський Ю. В.

Теоретичні засади впливу державних інституцій
на соціально-економічну нерівність 120

Сухіна О. М.

Шляхи вирішення проблем щодо публікацій у
SCOPUS при атестації вчених-економістів..... 123

Сухіна О. М.

Щодо одновекторності розвитку науки економіки
надрокористування та інституту громадянської
ренти для поліпшення демографічної ситуації..... 127

Сулімов В. А.

Управління персоналом в умовах високих
ризиків та невизначеності: адаптивні стратегії
для забезпечення стійкості компаній..... 132

Тужилкіна О. В.

Адаптація системи управління персоналом до умов
гібридної та дистанційної роботи: виклики,
стратегії та перспективи 135

інформації, що з необхідною повнотою описує професійну діяльність – притаманні їй завдання, процеси, результати, взаємозв'язки, умови робочого середовища.

2. Виявлення характеристик успішної і неуспішної поведінки. Мета цього етапу – встановити повний список тих аспектів поведінки людини, які дають змогу диференціювати успішне виконання діяльності від неуспішного.

3. Концептуальне агрегування первинних характеристик. Цей етап передбачає сортування встановлених на попередньому етапі характеристик та видалення дублюючих і другорядних. Залишені характеристики розподіляються за групами. Групування проводиться таким чином, щоб до однієї групи ввійшли схожі за змістом характеристики. Ступінь схожості характеристик однієї групи має бути вищою, ніж схожість із характеристиками інших груп [2].

Отже, розвиток компетенцій працівників слід здійснювати, спираючись на їх сутність та характеристики, а також використовуючи певні моделі, що забезпечуватимуть ефективну діяльність та підвищення конкурентоспроможності працівників і підприємства.

Список використаних джерел

1. Компетенція. Вікіпедія [Електронний ресурс]. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%B5%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%8F>.
2. Ситник Н. І. Управління персоналом : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. Київ : Інкос, 2009. 472 с.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВПЛИВУ ДЕРЖАВНИХ ІНСТИТУЦІЙ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНУ НЕРІВНІСТЬ

В. В. Стеценко, канд. екон. наук, доцент;

Ю. В. Пухальський, здобувач вищої освіти за третім (науковим) рівнем

Полтавський університет економіки і торгівлі

Соціально-економічна нерівність є складним явищем, яке проявляється у розподілі доходів, доступі до соціальних благ, можливостях для професійного та особистісного розвитку.

Державні інституції відіграють ключову роль у регулюванні цих процесів, застосовуючи різноманітні механізми для зменшення диспропорцій.

Згідно з теорією добробуту, головна мета державного регулювання полягає у досягненні соціальної справедливості через перерозподіл ресурсів. Кейнсіанський підхід наголошує на необхідності активного державного втручання під час економічних криз для підтримки соціально вразливих верств населення. Інституціональна економіка підкреслює важливість ефективних правил та норм, які забезпечують справедливий розподіл благ і можливостей. Усі ці теоретичні підходи формують основу для визначення ролі державних інституцій у процесі нівелювання соціально-економічної нерівності.

Державні інституції використовують різні механізми для впливу на соціально-економічну нерівність, серед яких важливе місце займають фінансові інструменти, регуляторні заходи та інвестиції в соціальний капітал.

Фінансові механізми: Прогресивне оподаткування є одним із найефективніших інструментів перерозподілу доходів, оскільки забезпечує підвищене оподаткування заможних громадян і перерозподіл отриманих коштів на користь малозабезпечених. Соціальні трансферти та субсидії (пенсії, допомоги, компенсації) є прямим способом підтримки найбільш уразливих категорій населення в періоди економічної нестабільності.

Регуляторні заходи: Встановлення мінімальної заробітної плати гарантує соціальний мінімум та захист працівників від експлуатації. Антимонопольна політика сприяє зменшенню ринкової концентрації, що, у свою чергу, знижує цінові диспропорції та підвищує конкурентоспроможність.

Інвестиції в соціальний капітал: Державне фінансування освіти та охорони здоров'я створює можливості для соціальної мобільності та зменшує міжрегіональні відмінності. Розвиток інфраструктури у депресивних регіонах сприяє економічному зростанню та створенню нових робочих місць.

Державні інституції адаптують свої функції та інструменти відповідно до фаз соціально-економічних циклів, реагуючи на потреби суспільства та виклики економічного середовища.

Фаза підйому: у періоди економічного зростання держава інвестує в розвиток людського капіталу, сприяючи підвищенню кваліфікації робочої сили. Важливою функцією є формування

резервних фондів та систем соціального страхування, які можуть бути використані в періоди майбутніх криз.

Фаза спаду (кризи): під час економічного спаду державні інституції активізують програми соціальної підтримки, розширюють соціальні трансферти, надають тимчасові податкові пільги для підтримки бізнесу та стимулювання зайнятості. Особлива увага приділяється вразливим групам населення, які найбільше страждають від економічних потрясінь.

Фаза відновлення: у період відновлення економіки держава стимулює зайнятість через програми працевлаштування, підтримує підприємництво та інвестує у відновлення депресивних галузей. Це забезпечує збалансоване зростання та мінімізує ризики повторення кризових явищ.

Досвід різних країн демонструє різноманітність підходів до зменшення соціально-економічної нерівності. Скандинавська модель характеризується високим рівнем перерозподілу через прогресивне оподаткування та розвинену систему соціального захисту. Англосаксонська модель поєднує ринкову свободу з мінімальним втручанням держави, тоді як континентальна модель балансує між соціальною політикою та ринковими механізмами.

Для України важливим є адаптація кращих міжнародних практик з урахуванням національних реалій. Це включає вдосконалення системи оподаткування, посилення соціальних програм та розширення доступу до якісних освітніх та медичних послуг.

З метою підвищення ефективності державного управління необхідно розробити чіткі індикатори оцінки впливу державних інституцій на соціальну справедливість. Це дозволить більш об'єктивно вимірювати результати політик та коригувати їх у разі необхідності.

Важливим є посилення інституційної спроможності держави у питаннях перерозподілу та соціального захисту. Необхідно забезпечити прозорість та підзвітність державних програм, а також активізувати залучення громадянського суспільства до формування соціальної політики.

Інтеграція інклюзивної економічної політики у стратегії довгострокового розвитку сприятиме зниженню соціально-економічної нерівності та забезпеченню сталого зростання економіки, орієнтованого на добробут усіх громадян.